

Ceremonia decernării titlului de Doctor Honoris Causa Beneficiorum Publicorum domnului George Cristian Maior, directorul SRI

"Prof.univ. dr. Dan Negrescu: Doamnelor și domnilor, încep prin a declara deschisă festivitatea de decernare a titlului de Doctor Honoris Causa Beneficiorum Publicorum domnului George Cristian Maior. (Intonarea Imnului Național) Urmând structura consacrată a festivităților noastre de acest gen, îl voi invita întâi pe rectorul nostru, domnul profesor conferențiar doctor Marilen Gabriel Pirtea, să rostească alocuțiunea de bun venit doctorandului nostru, pentru că încă este doctorand. Domnule rector, vă rog!

M.G. Pirtea: Onorată și onorantă audiență, stimați și dragi invitați, dragi colegi și dragi studenți, stimate domnule ambasador George Cristian Maior, comunitatea academică a Universității de Vest din Timișoara este preocupată permanent să aibă alături personalități complexe, specialiști renumiți și oameni de valoare. De aceea, astăzi (03.10.2014) ne simțim deosebit de onorați să avem în mijlocul nostru una dintre personalitățile de seamă ale vieții publice și academice din România, în persoana domnului profesor doctor George Cristian Maior. Titlul onorific conferit astăzi, Doctor Honoris Causa Beneficiorum Publicorum, reprezintă modalitatea prin care Universitatea de Vest din Timișoara recunoaște pe deplin meritele dovedite în întreaga sa carieră profesională, pe care domnul George Cristian Maior o începe din momentul absolvirii Facultății de Drept din cadrul Universității Babeș Bolyai din Cluj-Napoca. Neobosit în găsirea unor răspunsuri în politicile privind securitatea națională și internațională își urmează visul și participă la cursurile masterale în drept internațional și comparat, dar de data aceasta dincolo de ocean, la Universitatea George Washington din Statele Unite ale Americii. Cunoștințele temeinic acumulate îi permit angajarea în cadrul uneia dintre cele mai renumite instituții din România, Ministerul Afacerilor Externe, timp de 6 ani, 1992-1999, ocupând pe rând funcții de diplomat, Departamentul de Tratatate, Departamentul de Afaceri Strategice și însărcinat cu afaceri al Ambasadei României la Dublin, Irlanda. Între timp, în anul 1997, obține diploma de drept internațional cu o teză nominalizată la premiul Most al UNESCO. În perioada 2001-2004, în calitate de secretar de stat și șef al Departamentului pentru Integrare Euroatlantică și Politica de Apărare din cadrul Ministerului Apărării Naționale, conduce cu profesionalism negocierile de aderare la NATO ale României. Calitățile, abilitățile și competențele dobândite de-a lungul carierei sale l-au propulsat în funcția curentă de director al Serviciului Român de Informații. În această calitate și bazându-se pe bogata experiență teoretică și practică, domnia sa face o serie de demersuri menite să contribuie la consolidarea culturii de securitate în România și crearea premiselor pentru atingerea condiției de stat inteligent. De asemenea, este preocupat continuu în crearea de foruri în care serviciile de intelligence, agențiile guvernamentale, centrele de cercetare, instituțiile academice să dezbată proactiv și să pună bazele unui cadru comun de cunoaștere și conturare a unei imagini comune la nivel internațional cu privire la provocările și oportunitățile în domeniul securității. Mai mult, prin intermediul propriilor publicații

încearcă să transmită cititorului, printr-o exprimare elegantă, logică și clară care sunt adevăratele probleme în domeniul securității, al cunoașterii, deciziei și acțiunilor strategice, al intensificării cooperării și integrării strategice la nivel internațional, având ca țintă lupta cu stereotipurile gândirii statice și ideologiile stereotipe care abundă încă în analiza relațiilor internaționale și conflictelor armate. Printre subiectele abordate în cadrul unor conferințe naționale și internaționale se numără: abordările lui Robert Cooper și Robert Kathleen despre provocările internaționale ale secolului XXI în noua identitate strategică a României, aderarea țării noastre la NATO și Uniunea Europeană, analize geopolitice privind spațiul Mării Negre și al sud-estului Europei, transformarea sectorului de securitate națională, politica și strategiile de apărare, securitate la Marea Neagră al Universității Harvard, la București 2015. Rolul noilor aliați NATO și viitorul cooperării transatlantice în domeniul securității, prelegere ținută în cadrul Universității Naționale de Apărare a Statelor Unite ale Americii, Washington DC, 2004. Noii aliați și politica de securitate în zona Mării Negre, prelegere ținută la Universitatea Columbia, New York, Statele Unite ale Americii, 2004. Titluri precum Incertitudine, Gândire strategică și Relații internaționale în secolul XXI din 2014, Ars analytica - 2013, Spionii. Cine sunt și ce fac - 2013, Cunoașterea strategică în zona extinsă a Mării Negre -2011, Un război al minții -2010, Noul aliat - 2009, publicate de editura RAO Books, sunt doar câteva lucrări care îi definesc preocupările, trăirile, inteligența, dorința de a comunica și de a fi bine documentat, precum și dorința de a apăra democrația și posteritatea cetățenilor săi, jucând un rol important pe scena internațională. În calitatea sa de profesor universitar, domnul George Cristian Maior predă un număr important de cursuri în domeniul său de competență în cadrul programelor Scolii Naționale de Studii Politice și Administrative București și al Academiei Naționale de Informații "Mihai Viteazul" din București, precum Intelligence and National Security, Politica Externă și de Securitate Comună a Uniunii Europene, Noua arhitectură de securitate europeană în contextul relațiilor transatlantice, Relații internaționale și politici comparate, Teme fundamentale ale relațiilor internaționale și multe altele. Ca o recunoaștere a multiplelor calități dovedite în cariera universitară, publicistică și profesională, domnului George Cristian Maior i s-a oferit un număr important de ordine și decorații naționale și internaționale.

Stimate domnule George Cristian Maior, Universitatea de Vest din Timișoara, întreaga noastră comunitate academică, se simte deosebit de onorată de prezența dumneavoastră aici, mai ales că aceasta este partea evenimentelor care marchează un moment istoric în viața instituției noastre, împlinirea a 70 de ani de existență.

Prin acordarea onorantului titlu Doctor Honoris Causa Beneficiorum Publicorum, Universitatea de Vest din Timișoara recunoaște public meritele excepționale, prestigiul și contribuțiile majore, atât la nivel național, cât și internațional, în menținerea securității naționale în fruntea unei instituții reformatoare, neutră și echidistantă, care luptă pentru întărirea statului de drept și pentru securitatea cetățeanului. Vă urez multă sănătate, putere de muncă pentru a continua cu aceeași pasiune activitatea dumneavoastră ca expert național și internațional în domeniul securității, ca profesor și scriitor.

Prof.univ. dr. Dan Negrescu: Doamnelor și domnilor, de câțiva ani încoace, universitatea noastră s-a angajat într-un proces de revizuire benefică a acordării titlului de Doctor Honoris Causa. Titlul trebuie să reflecte mai întâi ilustratio, cum îi spuneau romanii, adică strălucire, starea de persoană ilustră, iar prin aceasta, mai apoi să optimizeze, adică să aducă opulență comunității noastre academice. Titlul pe care îl acordăm azi, adică Beneficiorum Publicorum, a figurat, e drept, mai rar la expresia dărniciiei Senatului nostru, nu pentru că am fi un Senat zgârcit neapărat, ci pentru că binele public, pentru că asta înseamnă Beneficiorum Publicorum e mai greu de depistat într-o persoană fiind adesea confundat cu o neclară generalitate și generozitate. De data aceasta lucrurile sunt cum trebuie, adică titlul potrivit persoanei potrivite și voi argumenta scurt trimițând la ilustrul Cornelius Tacitus. Romanul sugerează destul de limpede, în varii părți ale operei sale analitice, că un stat în general, roman în particular, funcționează bine atâta timp cât deține informații bune, iar politicienii le folosesc corect. Decăderea începe când informațiile bune sunt folosite de cei de la putere incorect, ca să nu zicem altfel, deci oricum, nu din cauza celor care cugetă pentru binele public. În speranța că am fost înțeleș corect și că Tacitus a fost înțeleș corect, îl invit din nou pe domnul rector să dea citire cutumiarei laudatio.

M.G. Pirtea: Aș dori, în primul rând, să mulțumesc întregii comisii de laudatio, pe ai cărei membri îi voi nominaliza la finalul acestui laudatio pentru că m-au desemnat pe mine să dau citire materialului realizat în comun de toată această comisie și dedicat distinsului domn ambasador George Cristian Maior. 'Este o onoare, dar și o plăcere prezentarea unei laudatio cu referințe directe la o personalitate marcantă a vieții noastre publice, care printr-o cultură vastă și intrinsec echilibru contribuie direct la implementarea și apoi la apărarea principiilor clasice care asigură permanența unui stat de drept, atât intern, cât și în exteriorizarea sa. Urmând parcursul profesional al domnului George Cristian Maior, se observă cu ușurință calitățile, abilitățile și competențele pe care le-a dorit câștigate și temeinic aprofundate în formarea sa profesională. De-a lungul carierei sale îmbracă, pe rând, roba de licențiat în drept în 1991 la Universitatea Babeș Bolyai din Cluj-Napoca, pe cea de masterad în drept internațional și comparat în 1992 la Universitatea George Washington din Statele Unite ale Americii, în 1997 pe cea de doctor în drept internațional pentru o teză nominalizată la premierul Most al UNESCO, drept național și european în jurisprudența Curții Europene la Strasbourg, iar, astăzi 3 octombrie 2014, pe cea de Doctor Honoris Causa Beneficiorum Publicorum al Universității de Vest din Timișoara. Domnia sa și-a început activitatea în cadrul Ministerului Afacerilor Externe unde timp de 6 ani ocupă pe rând funcția de diplomat al Departamentului de Tratatate. Departamentul de Afaceri Strategice și însărcinat cu afaceri, al ambasadei României la Dublin, Irlanda. Ulterior, a fost secretar de stat, șef al Departamentului pentru Integrare Euroatlantică și Politică de Apărare din cadrul Ministerului Apărării Naționale, calitate în care a condus, cu propria analiză, negocierile de aderare la NATO ale României. Din 2006 până în prezent, din funcția curentă deținută, director al Serviciului Român de Informații, domnul George Cristian Maior veghează ca instituția pe care o conduce să se mențină într-o perpetuă

neutralitate, și ca aceasta să fie un eficient veghetor ca 'justitia fiat precunorum fundamentum', dreptatea să stea la baza conducerii statului, reamintindu-le celor ce conduc destinele națiunii, și nouă tuturor, că salvarea poporului trebuie să fie îndatorirea de căpătâi a oricărui conducător. 'Salus populi suprema lex est', desigur, sunt principii romane cunoscute domnului George Cristian Maior, în calitate sa de licențiat în drept a Universității Babeș Bolyai din Cluj-Napoca, centru al latinismului și jurisprudenței ardelenesti din vremuri mai vechi. Profund preocupat de domeniul securității, al cunoașterii, deciziei și acțiunii strategice, al identificării cooperării și integrării strategice la nivel internațional, precum și animat de dorința de a transmite din experiența domniei sale tinerelor generații, domnul George Cristian Maior îmbrățișează și cariera de profesor universitar și de autor de specialitate. În prezent, profesorul universitar doctor George Cristian Maior susține un număr important de cursuri, atât în cadrul programelor de licență și master, cât și celor post-universitare organizate de Școala Națională de Studii Politice și Administrative București și Academia Națională de Informații "Mihai Viteazul" din București, precum Intelligence and Network Security, masteratul Security and Diplomacy, politica externă și de securitate comună a Uniunii Europene, masteratul Politică și economie europeană, numai arhitectură de securitate europeană în contextul relațiilor transatlantice, masteratul în spațiul public european, relații internaționale și politici comparate, programe la psihologie - informații și studii de securitate și informații, teme fundamentale ale relațiilor internaționale în cadrul masteratului de Intelligence și securitate națională, analiza de Intelligence și cursul postuniversitar de formare și dezvoltare profesională. Pe de altă parte, în calitate sa de autor, domnul George Cristian Maior impresionează prin contribuția adusă cunoașterii în domeniul său de expertiză, reprezentată de un număr mare de publicații, scoate, în calitate de autor și coautor la edituri cunoscute din țară și străinătate, precum și prin intervențiile în cadrul unor prelegeri, conferințe naționale și internaționale pe subiecte privind securitatea la Marea Neagră al Universității Harvard București 2011, 'Rolul noilor aliați NATO și viitorul cooperării transatlantice în domeniul securității', prelegere ținută în cadrul Universității Naționale de Apărare a Statelor Unite ale Americii, Washington D.C., în 2004. 'Noii aliați și politica de securitate în zona Mării Negre', prelegeri la Universitatea Columbia, New York, Statele Unite ale Americii în 2004. În paginile lucrărilor sale, George Cristian Maior invită cititorul să facă o incursiune prin meditația asupra lumii noastre, singura pe care o cunoaștem nemijlocit, deși nu o înțelegem decât în parte, și o face cu o eleganță desăvârșită a spiritului, cu o luciditate calmă, dublată de o inteligență a comunicării și cu siguranța specialistului bine informat. Prin toate acestea ne îndeamnă ferm la vigilență, la participare și la implicare de a nu permite ca somnul rațiunii să nască noi monștrii imposibil de stăpânit și mai ales ne îndeamnă să veghem ca România, membră a NATO și Uniunii Europene, adică a cluburilor selecte care conduc lumea, să fie un subiect activ și nu doar un obiect în rețeaua relațiilor internaționale. Este o lecție de erudiție și de viață oferită nouă, cititorilor, de excelența sa, domnul George Cristian Maior, cu onestitate, cu generozitate și, mai ales cu demnitate, precum și o invitație de a ne trăi, în cunoștință de cauză, prezentul. Pe de altă parte, în lucrarea 'Un război al minții',

domnia sa încearcă să trateze, utilizând atât abordări teoretice, dar și practice, firul roșu între politici și cunoaștere, între informație și analiză, între amenințare și securitate. Acel ceva care determină modul în care un stat își folosește resursele intelectuale și materiale pentru a apăra democrația și prosperitatea cetățenilor săi și a juca un rol pe scena internațională. Participările la diverse seminarii pe problema securității regionale, dintre care unul dintre cele mai importante pentru România a fost programul privind securitatea Mării Negre al Universității Harvard 2011 care, astăzi, prin grija domnului George Cristian Maior, este coorganizat de România, i-au permis să aducă împreună politicieni și lideri din regiunea extinsă a Mării Negre și din întreg spațiul euroatlantic care își desfășoară activitatea în domeniul securității, pentru a purta un dialog informal și sincer asupra rolului pe care factorii de decizie îl pot juca în cultivarea unui climat de pace în regiune, bazat pe reforme democratice ale sectorului de securitate și pe valori comune. De fiecare dată când are ocazia, domnia sa subliniază cât de vitală este cunoașterea strategică, considerând-o cheia elaborării unei hărți a intereselor și stabilității priorităților. Deja avem o bogată literatură cu privire la importanța strategică a regiunii. Au fost dedicate eforturi extinse dezbaterii problematicei regionale, atât din partea mediului academic, cât și din partea diferitelor foruri oficiale de cooperare. Au fost create forumuri mai mult sau mai puțin formale și mecanisme concrete de cooperare. De asemenea, au fost adoptate documente strategice și, totuși, este dificil să discernem dacă toți actorii implicați urmăresc o strategie coerentă, bazată pe interese compatibile. Istoricii și cercetătorii și-au făcut treaba, acum este timpul să acționăm. Trebuie să depășim stadiul de înțelegere ulterioară, de cunoaștere istorică, să exploatăm lecțiile învățate și să trecem mai departe la anticipare și prognoză, a afirmat domnul ambasador George Cristian Maior cu ocazia discursului în cadrul seminarului regional din cadrul Programului privind securitatea la Marea Neagră. Tot cu aceeași ocazie, domnia sa afirmă, în legătură cu rolul serviciilor de securitate, că trebuie să treacă dincolo de atributul tradițional al unui serviciu de intelligence care se referă la informarea politicului la nivel național și la prevenirea și combaterea amenințărilor de securitate. Ne dedicăm într-un mod deschis și conștient interconectării cu statele din regiune și nu doar în spiritul transparenței, de altfel o cerință esențială pentru oricine încearcă de a câștiga încredere, a obține predictibilitate și a reduce incertitudinea. Cred, sincer, că binecunoscutul pasaj: 'poate că am călătorit până acum în corăbii diferite, dar acum suntem toți în aceeași barcă', se aplică stării în care se află cooperarea regională. Ca o recunoaștere a meritelor multiple și calităților dovedite în cariera universitar-publicistică, cât și cea profesională, domnului George Cristian Maior i-au fost oferite și conferite un număr important de Ordine și Decorații naționale și internaționale. Ordinul Legiunii de Onoare în Grad de Cavaler, conferit de președintele Franței, aprilie 2014. Ordinul Național Steaua României, succesiv, în Grad de Cavaler, în noiembrie 2002, în Grad de Ofițer, în martie 2010, și Comandor, martie 2013. Ordinul Național Serviciul Credincios, în Grad de Cavaler, noiembrie 2002, 'Meritorious Service Medal of Alabama', oferit de către guvernatorul statului Alabama. În același timp, domniei sale i se decernează numeroase distincții, între care amintim: Diploma de Onoare a Academiei Tehnice Militare pentru merite

deosebite în susținerea, dezvoltarea și modernizarea învățământului politehnic-militar și a cercetării științifice universitare în 2004, Premiul special al Salonului Cărții Românești de la Iași, pentru publicația 'Noul aliat. Regândirea politică de apărare a României la începutul secolului XXI', editura RAO București 2009. Premiul revistei 'Balcani și Europa', evidențiind vocația pentru siguranță și cooperare internațională în domeniul securității, 2012, Premiul revistei 'Intelligence', pentru contribuții deosebite la dezvoltarea culturii de securitate, 2013, Premiul de excelență al Fundației Colegiul Național de Apărare, 2013, Premiul Galei de excelență în civism 'Om între oameni', sub egida Academiei României în domeniul diplomație și politici de securitate, 2014. Dincolo de cele prezentate mai sus, adăugăm că în activitatea domniei sale, domnul George Cristian Maior se evidențiază prin următoarele aspecte: reformarea Serviciului Român de Informații, faptul că astăzi, instituția pe care o conduce este una profesionistă, flexibilă, inteligentă, pregătită să facă față spectrului larg de riscuri și amenințări la adresa securității naționale, întărirea statului de drept și contribuția la lupta împotriva corupției, furnizarea de informații esențiale pentru demararea anchetelor din marile dosare de corupție, menținerea instituției SRI, acuzată anterior, de-a lungul timpului, că este politizată, în afara jocului politic și devenind întru totul neutră și echidistantă, contribuția, prin toate cele enumerate mai sus, la recredibilizarea unei instituții fundamentale pentru orice democrație, atât la nivel național, cât și în relațiile cu partenerii externi, cu reprezentanți în zona informațiilor strategice. Luând în considerare cele prezentate, membrii Comisiei de Laudatio apreciem că propunerea rectorului Universității de Vest din Timișoara, domnul profesor universitar doctor Marilen Gabriel Pirtea, privind acordarea titlului de Doctor Honoris Causa Beneficiorum Publicorum domnului George Cristian Maior, este justificată pe deplin, iar hotărârea luată de către Senatul universitar, în acest sens, are deplină acoperire. Prin cugetare și faptă, domnul George Cristian Maior merită ca, pe lângă acest titlu, să-i atribuim onorific *Ab imo pectore versus Oratian Compos sui, animi, mentis - Stăpân pe sine, pe curajul său, pe gândirea sa.* Distinse domnule ambasador George Cristian Maior, comunitatea academică a Universității de Vest din Timișoara se simte onorată de prezența dumneavoastră, iar titlul pe care urmează să-l confere domniei voastre vine să sublinieze o activitate extrem de importantă pentru binele țării și, nu în cele din urmă, pentru fiecare dintre noi, motiv pentru care vă urăm, în numele tuturor colegilor, multă sănătate și putere de muncă, de a continua cu aceeași eficiență activitatea dumneavoastră de până acum. Comisia de Laudatio, care-și asumă cele citite și prezentate de mine dumneavoastră, formată din academician profesor universitar doctor Ioan Aurel Pop, rectorul Universității Babeș Bolyai din Cluj-Napoca, profesor universitar doctor Mircea Dumitru, rectorul Universității din București, profesor universitar doctor Alexandru Bublea, președintele Senatului Universității de Vest din Timișoara, profesor universitar doctor Vasile Popovici, ambasador extraordinar și plenipotențiar al României în Portugalia, conferențiar universitar doctor Cristian Pârvulescu, decanul Facultății de Științe Politice a Școlii Naționale de Studii Politice și Administrative din București, profesor universitar doctor Cioroianu Adrian, decanul Facultății de Istorie de la Universitatea București, profesor universitar doctor Nicolae Manolescu, de la Universitatea București, domnul

Emil Hurezeanu, jurnalist, profesor universitar doctor Dan Negrescu, Universitatea de Vest din Timișoara și cu permisiunea dumneavoastră, profesor universitar doctor Marilen Pirtea, rectorul Universității de Vest din Timișoara. Vă mulțumesc!

Prof.univ. dr. Dan Negrescu: Iată-ne la momentul definitiv al festivității noastre, adică momentul în care doctorandul devine doctor, adică își primește diploma, căreia am să-i dau citire și v-aș ruga, din respect pentru diplomă și pentru cel care o va primi - intervenție în limba latină

Prof.univ. dr. Dan Negrescu: În continuare, cu spiritul unui clasic principiu de conduită, adică îți dau ca să-mi dai, îl voi invita pe domnul Doctor Honoris Causa Beneficiorum Publicorum, George Cristian Maior, să ne prezinte cele propuse de dumnealui spre binele public, evident. Domnule doctor, vă rugăm!

George Cristian Maior, directorul Serviciului Român de Informații: Stimați colegi, stimați prieteni, onorați profesori, în cariera mea, fie că vorbim de diplomație, fie că vorbim de Ministerul Apărării, fie că vorbim de Serviciul Român de Informații, am întâlnit destule momente critice când forța intelectuală și mai ales necesitatea decizională au impus un curs de acțiune, care adeseori părea riscant și pentru persoana mea și pentru cei cu care lucram. Mărturisesc că nu am avut emoții în asemenea momente. Mă gândesc, de exemplu, la o aventură pe care am avut-o în Irak, zburând cu elicoptere supuse unui tir de rachete în timpul nefericit al evenimentelor de război din acea țară, mă gândesc la o zi neagră petrecută în sediul Alianței Nord-Atlantice de la Bruxelles, când se petreceau tragicele evenimente din 11 septembrie și când acel sediu era evacuat pentru că, cel puțin după presupunerile de atunci, și acel sediu urma să fie atacat. Nu am avut emoții atunci. Cred că am acționat rece și în concordanță cu ceea ce trebuia făcut. Mărturisesc că astăzi am asemenea emoții din multiple motive. În primul rând, faptul că mă aflu în acest centru de excelență, în fața unor oameni deosebiți din punct de vedere intelectual, care slujesc această națiune prin faptul că produc cunoaștere și produc educație pentru resursa umană a țării de care este atâtă nevoie, și a mă ridica la acest nivel este pentru mine o mare provocare și, inevitabil, îmi provoacă o emoție. Pe de altă parte, este și faptul legat de ideea de a primi o asemenea distincție, mă face să mă întreb dacă într-adevăr cineva merită să se ridice la un asemenea standard și această întrebare nu cred că este inevitabilă dacă privim cu mai multă umilință sau cu mai multă modestie la ceea ce am încercat cu toții să realizăm. De aceea, cred că acest premiu poate fi la fel de bine dedicat multor oameni cu care am lucrat în diversele instituții pe care le-am menționat, tineri diplomați cu care am lucrat în anonim pentru a duce țara în Uniunea Europeană, în Alianța Nord-Atlantică, de care poate nu se va auzi niciodată ceva, tineri militari care s-au sacrificat pe fronturi îndepărtate pentru a aduce un plus de securitate acestei țări și pentru a-i promova interesele strategice în momente foarte dificile și foarte complexe, ofițeri de informații care, oricum, prin natura lor, lucrează în anonim, niciodată nu se va auzi de ei, dar care peste tot, fie în țară, fie în colțuri îndepărtate ale globului, încearcă să ajute România prin informație, prin acțiune, pentru a fi protejată, pentru ca noi să putem învăța în asemenea edificii de cultură, pentru a avea copiii în siguranță și a-i putea duce la școli. Deci ei, în primul rând ei, cred că merită recunoștința mea, într-un asemenea moment deosebit pentru mine. Si

mă bucur că am această ocazie de a vorbi despre ei și în aceste momente solemne. Desigur, a fost nevoie de o încercare de a reflecta la ceea ce aş putea să comunic într-un asemenea context și cred că nimic nu este mai important, după părerea mea, de a încerca, acum, la 100 de ani de la Marea Unire a românilor, 1918, a încerca să vedem cum a evoluat această țară din acel moment, ce a însemnat istoria noastră într-un secol, aproape un secol, extrem de zbuciumat și de dificil și, pe baza acestei analize, acestor învățături, să vedem ce provocări are statul român, societatea românească astăzi, în momente extrem de complicate, atât din punct de vedere intern, cât și din punct de vedere internațional, și să încercăm cu toții, bineînțeles, pe baza acestor direcții de interpretare, de analiză, să vedem care poate fi soluția pentru ca statul român să continue în secolul XXI în câmpul securității și pentru cetățean și pentru societate pe un loc și un teren sigur și în câmpul economic, pe cel al prosperității, într-o evoluție atât de necesară pentru noi toți, având în vedere contextul, repet, dificil și intern și internațional pe care îl parcurgem. Puțini se gândesc, din păcate, și aceasta nu este o remarcă critică, este o constatare, la faptul că întreaga Europă de fapt dezbate astăzi 100 de ani de la începerea marelui război de la 1914, care a zguduit un continent, a marcat atâtea pierderi umane și materiale pentru acest continent care, totuși, a reușit să se recompună după aceea, folosind această comemorare, tristă într-un fel, dar necesară, pentru a vedea ce înseamnă societatea europeană astăzi, care sunt provocările ei, și ce se poate, repet, învăța din această lecție dură și neagră a istoriei. Aceasta este intenția mea și nu întâmplător am intitulat discursul pe care intenționez să vi-l aduc la cunoștință astăzi *Pledoarie pentru statul inteligent și societatea cunoașterii în secolul XXI* sau modalitatea prin care eu cred că România poate evolua în parametri mult mai buni din punct de vedere al politicii sale externe, din punct de vedere al politicii sale interne, din punct de vedere al integrării sale în lumea euroatlantică, în lumea civilizată, în lumea acestor valori și în lumea economică prosperă din aceste zone. Deci o scurtă incursiune în trecut ne poate ajuta să înțelegem mai bine prezentul și, mai ales, să încercăm să definim viitorul.

În evoluția unei națiuni apar, desigur, momente când nevoia de transformare a societății și a statului este evidentă, când adaptarea la un alt context, la noi realități, este o condiție vitală pentru securitate, pentru prosperitate și chiar pentru supraviețuire. Dacă acum aproape 150 de ani, respectiv 100 de ani, ne-am regăsit în situații similare, din care am extras și exploatat cu inteligență oportunitățile pentru a ne construi statalitatea, respectiv pentru a ne desăvârși unitatea națională, iată că și astăzi trăim în vremuri ce reclamă acuitatea simțului strategic atât de necesară pentru regândirea și consolidarea temeliei unui stat nou, inteligent, parte integrantă a comunității euroatlantice. Viziunea marelui Titulescu, așa cum o exprima în calitate de tânăr deputat la 1915, subliniază rolul esențial pe care îl are capacitatea de cunoaștere, de înțelegere pentru destinul unei națiuni. Si citez din acest mare om de stat exact în exprimarea timpurilor în care a produs această aserțiune: 'Problema pe care se pune azi, spunea Titulescu, României e înfricoșător, dar simplu. Sau România pricepe datoria pe care i-au creat-o evenimentele în curs și atunci istoria ei abia începe, iar viitorul ei va fi o răzbunare prelungită și măreață a umilințelor ei seculare, sau România, mioapă la tot ce e mâine, cu ochii mari deschiși la tot ce e azi, nu

pricepe și înlemnită stă pe loc și atunci istoria ei va înfățișa pentru vecie exemplul unic și mizerabil al unei sinucideri viețuite'. Puternice cuvinte pe care ar trebui să le rememorăm, mai ales în momente în care țara are nevoie de decizie, în contexte atât de complicate și atât de dificile.

Cu puțin timp înainte de celebrarea centenarului Marii Uniri, putem deci recunoaște că înaintașii noștri au avut abilitatea remarcabilă de a reuși în numai 60 de ani, totuși, cât s-au scurs de la Unirea Principatelor la Marea Unire, consolidarea statalității noastre pe harta Europei, depășind statutul de simpli pioni pe tabla de șah a jocurilor dintre marile puteri. Împinși de vremuri și susținuți de conștiința pragmatică a unui proiect național comun, au reușit aceste lucruri pe care alte națiuni le-au edificat în secole. Concomitent, și-au dublat eforturile pe plan intern, prin ample procese de reformă care au contribuit la asigurarea unei fundații solide pentru politica externă a tânărului stat național. Putem vorbi aici de veritabile mutații politice și socio-economice, determinate de transformarea cadrului constituțional și normativ, care au condus la consolidarea noului stat și la democratizarea societății românești, reformă electorală, prin introducerea sufragiului universal, reforma agrară, prin împrăștierea țăranilor, reforma învățământului, prin îmbunătățirea accesului la educație, politică socială, prin adoptarea unor măsuri ce garantau protecția socială și asocierea profesională, politica economică, prin integrarea economiei naționale și în special prin industrializarea și modernizarea tehnologică, iar nu în ultimul rând, moderna Constituție din 1923. Paradoxal și tragic, fragmentarea României Mari în anii premergători celei de-a doua conflagrații mondiale, cu deznodământul bine cunoscut de la finele războiului, recuperarea parțială a teritoriului pierdut și instaurarea regimului comunist, când am redevenit captivi ai geografiei politice și ai considerentelor strategice ale unor mari puteri, nu ar trebui să fie indicatori ai unui fatalism românesc ci, din contră, ar trebui chiar să întărească faptul că am fost, chiar și în aceste condiții, capabili să ne depășim condiția, capabili să rezistăm unor forțe negre ale istoriei. Nu am fost deloc "altfel", cum spune istoricul Lucian Boia într-un sens devalorizant și absolut nemeritat, după părerea mea, dimpotrivă, deși aveam o tradiție statală de scurtă durată, cu procese de reformă, modernizare și consolidare a statului și a societății concentrate pe o perioadă relativ restrânsă de timp, România nu s-a prăbușit, chiar dacă provocările au fost excepționale: Criza economică de atunci a fost una de factură mondială, derapajele scenei politice interne către extreme au fost, de asemenea, experimentate în nenumărate state europene. În plan extern, căutarea continuă, aparent inconsecventă, dar doar aparent inconsecventă, a unor garanții de securitate de la forțe externe, fie că erau de tip colectiv, mă refer aici la Liga Națiunilor, bineînțeles, sau organizații regionale ca Mica Înțelegere, fie că urmăreau, în tradiția *realpolitick*-ului românesc, cooptarea marilor puteri, de genul Franței, Germaniei sau Angliei, sau Rusiei, ilustra, de fapt, superficialitate balanței de putere în întreg continentul european într-o vreme în care mișcări realmente seismice afectau stabilitatea unei Europe care se prăbușea. De altfel, obiectivul echilibrului strategic era limpede reflectat într-un raport telegrafiat de ministrul de externe Grigore Gafencu, după vizita oficială pe care o efectuase în Germania, în aprilie 1939, și în cadrul căreia avusese întrevederi cu Hitler, Goering și Ribbentrop, în care preciza că

'prezența anglo-francezilor în Europa Răsăriteană era absolut necesară, căci ar fi fost o greșeală periculoasă în această parte a Europei să fie lăsat un singur arbitru care ar deveni, în mod inevitabil, un stăpân'. Chiar Winston Churchill, cu cinismul său, remarca postura de nedorit în care se afla România, justificând, într-un fel, prudența și reținerile noastre de atunci. Spunea Churchill 'politica unui stat mic ce stătea sub spectrul copleșitoarelor imperii vecine a fost una de calcul. A alege între cele două presupunea un hazard cumplit și totuși a nu alege ar fi putut să alunge oportunitatea supremă a istoriei naționale românești'. Acest calcul rațional, împlinit parțial prin obținerea garanțiilor anglo-franceze, avea să fie însă împiedicat de complicațiile ecuației de putere care au lăsat practic Europa Centrală și de Răsărit pradă intereselor strategice ale Germaniei naziste și, ulterior, Uniunii Sovietice. Într-o manieră similară, la același rezultat a contribuit și eșecul dramatic, din păcate, al Ligii Națiunilor, pentru a cărui promovare, știm foarte bine, s-a luptat atâta ministrul de externe, Nicolae Titulescu. De fapt, cheia problemei rezida într-un deficit de cunoaștere, și am să revin la importanța cunoașterii și a informației, cu ceea ce ar trebui să facem întotdeauna în alegerile pe care le avem, fie în politica internă, fie în diplomatie. Și Titulescu, în calitate, de data aceasta, de președinte al Ligii Națiunilor, spunea: 'Asistăm la creațiunea în fața ochilor noștri a unei alte lumi și nu percepem complet liniile feței sale noi. Mai mult ca oricând, epoca ce o trăim este un amestec de adevăruri vechi destinate să moară, și de adevăruri noi, încă neîndeajuns de clare'. 'Dar drumul este întunecat, vă mărturisesc. Cu cât intrați mai mult în detalii, cu atât pare mai întunecat. Cu cât veți adânci mai mult particularismele naționale, cu atât situațiunea pare mai imposibilă'. Iată un efort de a înțelege, de a cunoaște, dar și de a pune deschis problema necesității înțelegerii, a analizei, a integrării tuturor informațiilor care existau într-o perioadă tulbure pentru a alege calea cea bună din punct de vedere al intereselor naționale românești. Până și același premier britanic, Winston Churchill, remarca, în perioada interbelică, faptul că fiecare om de stat din Balcani, aflat la putere, a fost nevoit să navigheze printre nenumărate complicații, pericole și transformări surprinzătoare. În aceeași paradigmă se situa și Grigore Gafencu în vara lui 1939, ministru de externe la acea vreme, care mărturisea confuzia ce exista chiar în ajunul războiului, stare amplificată și de absența unor repere clare.

Deși aceste lecții ale istoriei sunt întotdeauna utile, interpretarea lor, din păcate, este un proces mult mai subtil și mai complicat. Nu poți desluși învățăturile trecutului de o manieră mono-deterministă, identificând cauzalități directe exclusive, acolo unde contextul era mult mai complex sau printr-o argumentație selectivă, imaginând un tablou al vremii mai ordonat, mai simplu, mai predictibil și mai coerent decât a fost în realitate. Laureatul Premiului Nobel, David Kahneman, vorbea în acest sens despre iluzia înțelegerii trecutului care ne împiedică să recunoaștem cu adevărat incertitudinile existenței. Judecând prin prisma rezultatelor, după părerea mea, în care putem include nu doar tabloul României Mari, ci în extenso chiar România din zilele noastre, și mai ales contextualizând judecata noastră printr-o analiză rece, se poate aprecia, în ciuda marjei de manevră limitate, am reușit, ca națiune, să navigăm cu inteligență și adaptabilitate în apele tulburi ale istoriei și să ne depășim ineluctabilitatea geografiei politice, care ne-a plasat într-o zonă de intersecție, după

cum știți, dinamică a intereselor marilor puteri. Fără a fi deloc, și nu voi fi niciodată partizanul unui excepționalism românesc, dar nici al unui fatalism cultivat uneori cu o fervoare artificială și chiar dubioasă, demnă de o cauză mai bună, cred că am reușit să identificăm oportunitățile generate de contextul intern și internațional, să împlinim visul unirii și ulterior al democratizării și integrării în Uniunea Europeană și Alianța Nord-Atlantică. Cu alte cuvinte, pentru a-l parafraza pe istoricul britanic Hugh Seton-Watson, pentru unii acesta spunea: 'istoria României poate părea obscură sau lipsită de glorie, dar este o anumită forță dinamică în vicisitudinile acesteia, iar Europa nu are niciun alt exemplu mai elocvent al efectului coroziv al stăpânirii străine, al eșecului unei politici de asimilare sistematică și al triumfului treptat al sentimentului național românesc asupra circumstanțelor nefavorabile'. Revenind la lecțiile istoriei, la fel ca și la începutul veacului trecut ne aflăm, cred eu, astăzi, la acest început de secol, în fața unor momente de răscruce, unul în care putem opta decisiv pentru o integrare definitivă și adâncă în comunitatea europeană și euroatlantică și pentru ieșirea ireversibilă de sub stigmatul zonei de frontieră dominată de nesiguranță și de sărăcie. Aceste evoluții, aceste direcții, pot înscrie decisiv societatea românească în modernitatea occidentală, cu tot ce înseamnă ea în termeni de bunăstare, de securitate și de predictibilitate pozitivă. Paradoxal, în sfârșit, de data aceasta geografia și istoria ne avantajează și trebuie să conștientizăm acest lucru, în sensul că moștenirea noastră orientală ne plasează într-o poziție privilegiată pentru a înțelege mai bine, mai bine chiar decât vesticii, și implicit pentru a-i face pe ei să înțeleagă mai bine caracteristicile unei zone periferice care acum a fost împinsă către Caucaz și Orientul Apropiat. Amplasați în prezent în spatele acestei delimitări geopolitice, deci în interiorul comunității post-moderne europene, avem o dublă răspundere simultană cu această noțiune de stat de frontieră, respectiv cea a proiecției și protecției intereselor noastre, deopotrivă naționale și colective, de data aceasta, dacă vorbim de Uniunea Europeană, atât în ceea ce privește soluționarea problematicilor din arealul noii periferii, cât și cu privire la exportul de stabilitate și prosperitate mai departe, către Răsărit și Miazăzi. Suntem o democrație ferm integrată în UE și în NATO, beneficiem astăzi de cele mai puternice garanții de securitate pe care le-am avut vreodată, putem beneficia de oportunitățile economice fără precedent. Adesea, mulți se întrebă retoric după aderarea la NATO, la Uniunea Europeană a României, care este noul proiect național, ce facem de acum încolo. După părerea mea, întrebarea este cel puțin falsă, dacă nu caducă, pentru că sarcina noastră și misiunea noastră este de realiza ceea ce aceste instrumente, aderarea la NATO și Uniunea Europeană, ne pot facilita, respectiv creșterea siguranței pentru toată lumea, a securității naționale pe de-o parte, și prosperitatea economică, pe de altă parte. Acestea sunt proiectele, de fapt, naționale care trebuie să continue după ce am realizat aceste obiective de integrare în NATO și Uniunea Europeană. Nu mai trebuie să inventăm idei, să lucrăm cu proiecte noi, proiectul este aici, în această necesitate istorică de a merge mai departe în aceste organizații, întărindu-ne suveranitatea pe de-o parte și absorbind și ceea ce dau ele ca beneficii sau pot da ca beneficii pentru cetățeni și pentru popor: prosperitate economică și securitate. Mai trebuie însă doar să finalizăm o viziune strategică și, mai ales, să o aplicăm pragmatic și sistematic pentru a ne promova cu

mai multă forță interesele naționale, evident, legate de ceea ce numeam prosperitate economică, dezvoltare socială, consolidare educațională și culturală, progres tehnologic, de capacitatea de reacție și de diplomația activă de care avem nevoie în acest context. Capacitatea de a face pasul către un nou profil strategic în această lume, de a elabora, în sens metaforic, bineînțeles, hărți strategice care să precizeze scopurile și traseele de urmat este adesea, din păcate, atribuită doar clasei politice, iar această răspundere nu poate să rămână neasumată de către aceasta. Doar atrag atenția în mod deosebit asupra faptului că nu există o exclusivitate a politicului asupra acestui atribut. Demersul politic trebuie sprijinit activ, cred eu, de elita intelectuală, de experți din zona academică, de universități, de societatea civilă. Iar aceasta reprezintă o cerință cu atât mai însemnată cu cât, dacă cartografiem direcțiile strategice ale României de astăzi, vom vedea că avem în vedere multiple dimensiuni, multiple planuri: de la resursele energetice - cum să ne obținem independența energetică a țării, la economie - cum să o facem mai competitivă, la tehnologie - cum să ne adaptăm la toată această evoluție tehnologică fantastică care se petrece în lume și care are efecte pe viața noastră de zi cu zi și va avea tot mai pregnant, la geopolitică - cum ne vom descurca în acest context complicat, în care, iată, la granițele noastre din nou se asertează o direcție, pe care o credeam desuetă, de acțiune geopolitică din partea unor state estice, Rusia în primul rând. Pentru ca scopul final să fie redefinirea României de la un stat de frontieră, de care tot vorbim atâta, la un fel de nod de rețea puternic, un hub de cunoaștere în această zonă, o intersecție strategică într-o lume globală cu interdependențe și încrângături complicate. Este un proces care s-a mai produs în istoria noastră, sub alte forme, iar ca exemplu pozitiv avem acțiunea conjugată a elitelor politice și intelectuale de la mijlocul secolului al XIX-lea, revenind din nou la istorie, și mai ales din a doua jumătate a acestuia. Mai mult, exemplul interbelic este și el ilustrativ din nou pentru această interacțiune între clasa politică - elite - zona academică - zona de experți și zona universitară, nu doar pentru legătura aceasta intrinsecă dintre intelectuali și politică, ci și pentru că arată ce rezultate pot fi obținute atunci când politicienii sunt ancorați puternic în zona universitară sau în comunicarea cu zona universitară, respectiv când intelectualii răspund chemării vocației politice pentru a se implica în treburile cetății.

România trebuie să se fortifice cât mai bine pe plan intern, pentru a se putea exprima mai bine și mai eficient în plan extern, mai vizibil, mai consistent și în concordanță cu un set de interese naționale bine definite. Fortificarea internă, întărirea internă, de fapt, presupune acțiuni multiple la nivelul statului, al societății, este vital să avem de aceea, după părerea mea, un stat nou, mai suplu, mai inteligent, capabil să capteze informații și să folosească în toate aceste domenii despre care vorbeam, cu instituții solide, funcționale, implicate activ acolo unde este nevoie, dar discret, în zonele în care energiile private se manifestă concret. În egală măsură, avem nevoie de o societate angajată, cu o economie viabilă și, nu în cele din urmă, un plus de cunoaștere pentru stat și societate în general. Astfel, după părerea mea, mai mult ca niciodată, deși folosim adesea această frază, informația este putere, eu cred că astăzi informația nu este doar putere, ci și un mijloc prin care puterea, în sensul cel mai pozitiv cu putință, poate ajuta statul, societatea, interesele sale naționale în

acțiune, și acest lucru se vede foarte bine la evoluția unor state chiar mici sau mijlocii care, fără să aibă o demografie impresionantă, o geografie extraordinară, o resursă umană fantastică, folosesc această armă pentru a se manifesta în plan intern bine din punct de vedere al cetățeanului, în plan extern extraordinar din punct de vedere al exprimării lor, a legitimității lor. O asemenea obligație implică, deci, creșterea legitimității puterii soft a României în relațiile internaționale, cum spunem noi, care s-ar traduce printr-un plus de prestigiu, ca sursă de putere în spațiul internațional, care ne-ar putea permite o mai bună plasare a țării în noua arhitectură de securitate, precum și capitalizarea mai eficientă a oportunităților emergente în această lume dinamică. Revin la această idee de cunoaștere și, spre finalul acestui discurs, poate nu suficient de sistematic, dar, cred, clar, din punct de vedere a ceea ce ar putea fi o direcție de evoluție a României în dezvoltarea statului inteligent, care pe bază de cunoaștere, de informație, poate produce și o diplomatie mai bună și o dezvoltare economică mai bună și o stabilitate mai bună internă și o securitate mai eficientă pentru cetățenii ei. Cunoașterea de calitate, utilă și oportună, se poate cultiva, se poate consolida prin rafinarea instrumentelor de colectare și analiza informațiilor care abundă în surse deschise, pentru toată lumea, prin dimensiunea, creșterea, de fapt, a dimensiunii analitice, de care avem nevoie atât la nivel politic, guvernamental, cât și la nivel societal, printr-o mai bună evaluare a forțelor care se manifestă, și contraforțelor, de fapt, în această lume. Conjugarea tuturor acestor eforturi ne-ar oferi abilități sporite, repet, pentru a governa mai bine în plan intern, pentru a ne orienta mai clar în plan extern. Mai mult, după părerea mea, ar conduce chiar la o împărțire pozitivă, echilibrată, și cu adevărat democratică a controlului asupra frâielor destinului nostru ca națiune, între factorul politic, cercurile academice, cele de business și cele non-guvernamentale. În acest fel, implicarea cetățenilor în proiectarea și concretizarea viitorului nostru comun ar căpăta, în sfârșit, nu doar formă, ci și conținut, iar aceasta este cu atât mai mult un imperativ cu cât moștenirea, din păcate, a ideologiei comuniste și a apartenenței la cămașa de forță a Pactului de la Varșovia, au condus la alterarea gravă a relației dintre stat și societate, dintre guvernanți și guvernați, dintre public și privat, dintre planul intern și planul internațional. Acum însă ne-am recâștigat libertatea în spațiul intern, ca cetățeni, și în cel internațional ca actor pe deplin suveran, suntem deci liberi să ne construim destinul pe măsura puterilor noastre, care nu sunt deloc mici, doar trebuie să le punem în evidență mai bine, printr-un proces inteligent cu care am încercat să-i creionez parametrii fundamentali. Eu vă mulțumesc mult pentru răbdare! Sunt onorat și această discuție cu dumneavoastră, care sper că va continua sau, de fapt, va începe odată cu discuțiile de la lansarea cărților, să poată să ne lumineze și pe noi mai mult, în acest mediu academic, asupra a ceea ce trebuie să facem în viața noastră instituțională. Vă mulțumesc mult!"

Prof.univ. dr. Dan Negrescu: Îi mulțumim, evident, domnului Doctor Honoris Causa Beneficiorum Publicorum, George Cristian Maior! Cred că această expunere, foarte clară altminteri, și în urma audierii căreia cred că putem fi liniștiți totuși că rămânem în prima parte a celor spuse de Tacitus despre puterea și soarta informațiilor, adică credem că sunt în continuare corect folosite beneficiorum public,

pentru binele publicului. Înainte de a încheia această festivitate a noastră, am început în spirit clasic, voi încheia tot în spirit clasic. Spuneau românii că, dacă vrei cel mai bine să vezi cum gândește cineva, deschide-i cărțile, adică citește-le, ca atare, am să vă invit la lansarea pe care a prefigurat-o deja autorul, lansare care cred că ne va da o imagine și mai clară asupra personalității căreia, cum spuneam imo pectore și cu cea mai mare plăcere, i-am oferit astăzi titlul de Doctor Honoris Causa Beneficiorum Publicorum. Declar închisă festivitatea noastră!"